

Sostenibilitat lingüística

26. La llengua catalana i la creació musical moderna a Mallorca

Tot i que actualment el fet de cantar en català sigui relativament habitual, hi va haver una època en què, per raons polítiques o comercials, no era gens senzill fer-ho. Ara bé, **l'impacte social de la música en català és inqüestionable.**

Els inicis

A Mallorca, podem situar els orígens de la **música moderna en català** als inicis dels anys seixanta, moment en què **Joan Ramon Bonet** entra a **Els Setze Judges** —grup de cantants catalans fundat el 1961 que es proposava d'impulsar el moviment de la Nova Cançó i de reivindicar la normalització del català en el món de la música moderna— o neix el Festival Internacional de la Canción de Mallorca (1964), un certamen que deixa una porta oberta als compositors que creen cançons en català. És, també, el temps en què **Antoni Parera Fons** i **Toni Mus** componen temes mítics com «Les muntanyes» o «Ma mare», i del naixement de nous talents com **Guillem d'Efak**.

En la segona meitat dels seixanta **Maria del Mar Bonet**, una de les veus musicals més importants de l'illa, inicia la carrera musical; Antoni Parera Pons canta en català a El Gran Musical de la Cadena Ser a Madrid; **Gerard Mates** enregistra el seu únic disc, **Biel Vilanova** en publica un i **Toni Obrador** edita alguns singles.

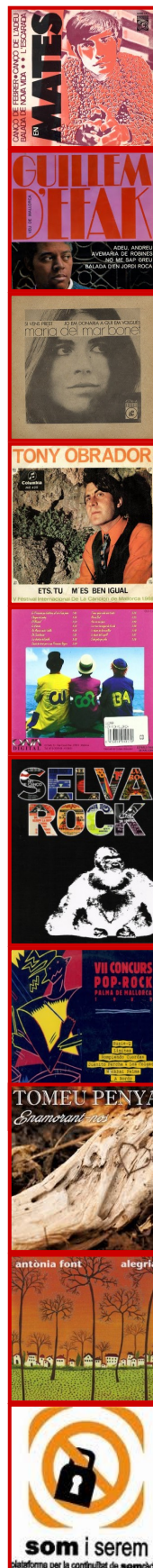
Dels setanta als noranta

La dècada dels setanta va suposar l'explosió de la **Nova Cançó** —moviment musical i, de retruc, social, polític i fins i tot comercial, que va tenir lloc a la dècada dels seixanta als territoris de parla catalana, i que reivindicava l'ús de l'idioma del país en la cançó d'autor i en la música popular en general, i vehiculava, entre altres temes, l'oposició al franquisme—. Grups com **Los Valldemossa**, formats en la dècada anterior i que cantaven cançons en català de caire folklorista per superar la censura, van obrir aquest camí a Mallorca. Així mateix, la **Nit de la Cançó** (Selva, 1976) —antecedent del **Selva Rock** (1977), festival que importava a Mallorca l'esperit dels macroconcerts que sorgiren a final dels seixanta i arribà a reunir més de quinze mil persones en alguna ocasió— o la creació de **Cucorba**, entre d'altres esdeveniments, propiciaren un nou ambient al món musical.

Però, passat el boom de la Nova Cançó, als vuitanta, prenen força nous cantautors com **Joan Bibiloni** i **Tomeu Penya**, i el grup **Música Nostra**. A finals dels vuitanta i a principis dels noranta es viu una explosió del rock català, tal com passa al Principat. S'ha creat el concurs **Pop-Rock** organitzat per l'Ajuntament de Palma i **Cançons de la Mediterrània** —festival estiuenc que aglutina ritmes i sons dels països de la ribera mediterrània— és una realitat. **Tots Sants**, un grup de rock dur i reivindicatiu amb la terra i les arrels, obrirà pas a noves formacions que també cantaran en català, com ara **Ocults** i **Fora des Sembrat**. És en la dècada dels noranta en què sorgeixen **Anegats** o **Val 9** i un altre grup reivindicatiu amb la llengua i el territori, **Oprimits**. Així mateix, el 1995, neix el grup **Al-Mayurqa**, amb un tarannà basat principalment en la defensa i promoció dels trets que ens defineixen com a poble, de la llengua, de la cultura amb majúscules i del territori.

A finals dels anys noranta, el compacte *Vou veri vou per no dormir* (1998) de **Biel Majoral** suposa una de les màximes aportacions a la cultura en general i a la música popular en particular. Posteriorment en vindran dos més: *Temps, temps, temps* (2000), un disc radicalment compromès amb la terra i la llibertat i un cant a la nostra catalanitat i *Cançons Republicanes* (2008). **Joan Miquel Oliver**, que començà la carrera musical amb el mític grup **La Fosca** i que va ser guitarrista dels **Fora des Sembrat**, crea **Antònia Font**, un nou grup que canta en català, amb molta projecció al Principat i al País Valencià i que trencarà els esquemes musicals vigents a Mallorca. A més a més, surt a la llum el **Rock'n'Llengua**, gran concert de rock, amb grups punters del panorama en català.

Un projecte de finals d'aquesta dècada per fomentar la música en català fou **Som Ràdio**, una emissora pública íntegrament en català, l'objectiu principal de la qual era la normalització lingüística del català en l'àmbit juvenil, titllada d'il·legal pel llavors partit de l'oposició (PP) de les Illes Balears i que fou clausurada en tornar al poder, el 2003, per aquest partit.

Des del 2000 a l'actualitat

A Santa Eugènia, l'any 2000, té lloc la **I Trobada de Músics per la Llengua**, reunió de músics mallorquins, al qual s'afegeixen músics dels altres territoris de parla catalana, que tenen en comú l'ús del català en les seves expressions artístiques. Organitzava aquesta festa musical l'associació Músics per la Llengua, constituïda amb els objectius de dignificar i facilitar la tasca de fer música en català a Mallorca i contribuir a la normalització lingüística. Els membres de l'associació també demanaven una major presència als mitjans de comunicació que ajudàs a divulgar la seva música.

En les edicions d'aquests trobades, entre els representants mallorquins —tant de la música tradicional com de les noves tendències— que fins ara encara no hem anomenat, hi varen participar **Agustí Baró, Amb una Mica de Sort, Barrumbada, Com tu, Damià Timoner, David Vidal, Es Reboster, Família López, Germans Martorell, Gr@llers de sa Factoria, Herbes Dolces, Marfan, Llunàtiques, Marta Elka, Música Nostra, No diguis dois, Nou Romancer, Sal de Cocó, S'arrual Jazz Mort, Quart Creixent o Xaloc Música**, entre altres conjunts o cantautors.

També fa pocs anys, el 2013, l'emissora **Ona Mediterrània**, un nou projecte radiofònic, va sortir a la llum. Ona Mediterrània fa dos anys que dona veu diàriament a la societat civil mallorquina, amb programes informatius, culturals i musicals, tant per als grans com per als més menuts.

Actualment, la música en català a Mallorca viu un nou ressorgiment amb grups joves i reivindicatius, com per exemple **Taverners**. Entre aquests grups de joves també hem d'anomenar, **Eixut**, formació que combina el rock i l'element tradicional; **Xarxa**, el grup que va guanyar el darrer concurs musical de l'Esclat; el cantat de rap **Valtònyc**, que escriu lletres reivindicatives a favor de la justícia social i del territori; el grup **L'Équilibriste**, nominat per la Unió Fonogràfica Independent (UFI) als Premis de la Música Independent en la categoria al millor àlbum en català, o d'altres com ara **Pujà Fasuà, Donallop o Oliva Trencada**.

Revistes, blogs i webs musicals

20 vint Llista d'èxits i aparador interactiu de música en català d'actualitat.

Enderrock Revista de referència de l'escena musical catalana.

Totmusicat.cat Portal informatiu de la música en català.

Viasona Lloc web de música en català que té indexats 3243 grups, 6955 àlbums i 55219 cançons.

Vilaweb-Música Vídeos, novetats, notícies i informació sobre l'escena musical catalana.

Guia de Grups Musicals de les Illes Balears (2007) Publicació editada pel Govern de les Illes Balears que reuneix informació sobre els grups musicals i les discogràfiques de les Illes.

Illasonora Blog per difondre les diferents propostes musicals de la nostra illa, independentment de l'estil i l'època.

■ Departament de
Cultura, Patrimoni i Eports